

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Մույն աշխատանքն արտոնագրված է «Մտեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

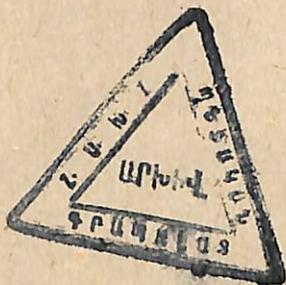
Adapt — remix, transform, and build upon the material

390

Հ Ս Խ Հ Հ Ո Ղ Ժ Ո Ղ Կ Ո Մ Ա Տ . Կ Ա Դ Բ Ե Ր Ի Ս Ե Կ Տ Ո Ր

374.4:63

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ - ԿԱՆՈՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ
ՀԵՌԱԿԱ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՈՒՍՄԱՆ

Յ Ե Ր Ե Վ Ա Ն

1 9 3 1

Սոցիալիստական շինարարութեան ծավալուն արշավը և օրցիալիզմի ֆունդամենտի կառուցումը բոլոր ֆրոնտների համար իրրև հրամայական պահանջ առաջադրել և կազրերի պատրաստման և վերապատրաստման խնդիրը:

Կազրերի այս արագ վերապատրաստումն իր վողջ սխտեմի մեջ պետք է ընդգրկի վող միայն կայուն և հիմնական ուսումնական հիմնարկների բոլոր տիպերը, այլև ոժանդակ ուսուցման ձեւեր, առաջին հերթին հեռակա ուսուցման կազմակերպումը:

Գյուղատնտեսութեան վերակառուցման կազրեր տալու և յեղածը վերապատրաստելու համար կազմվող հեռակա ուսուցման յոժանդակ ձեւի նպատակն ու խնդիրներն են՝

ա. Հեռակա ուսուցումը ամբողջութեամբ հարմարեցնել գյուղատնտեսութեան վերակառուցման պահանջներին:

բ. Կենդանի կապ հաստատել տեսական և արտադրական ուսուցման մեջ՝ չկտրելով աշխատողին իր արտադրութունից:

գ. Հեռակալողին մասնակից դարձնել հանուն կոլեկտիվացման, տնտեսական քաղաքական կամպանիաների և այլ կարեւոր քաղույն ձեռնարկումների արտփին—պլանների կենսագործմանը,

դ. Հեռակա ուսուցման աշխատանքները (թե անհատական ինքնուրույն և թե մասնավորապես հավաքական—կոլեկտիվ) տանել սոցմրցման և հարվածայնութեան ձեւերի կիրառմամբ:

1. ԳՈՐԾՈՂ, ՀԻՄՆԱՐԿՆԵՐ

Գյուղատնտեսութեան սոց. վերակառուցման գործին կազրեր տալու նպատակով Հ. Ս. Խ. Հ. Հողժողովմատին յենթակա կայուն դպրոցական, գիտահետազոտական հիմնարկների գիտահետազոտական սխտեմի մեջ ընդգրկվում են առայժմ Հ. Ս. Խ. Հ գյուղինստիտուտ և Յերեւանի գյուղատնտեսական տեխնիկումը:

1. Առաջինը գործում է իբրեւ հեռական ուսուցման կենտրոնական ինստիտուտ, նպատակ ունենալով պատրաստել և վերապատրաստել բարձր վորակի գյուղատնտեսներ:

2. Յերկրորդը հետակա ուսուցման դասընթացներ Յերեվանի գյուղ—Տեխնիկումին կից, նպատակ ունենալով պատրաստել և վերապատրաստել միջին վորակի գյուղատնտեսներ ագրո-տեխնիկներ յեվ գոտեխնիկներ:

Հեռուսինստիտուտին և հեռուստեխնիկում-դասընթացքներին նպաստելու համար խոշոր կոլեկտիվներ, խորհ-տնտեսութուններ, հող-որգաններ, գյուղատնտեսական միավորումներին կից կազմակերպվում են ոժանդակ հեռակետեր, լեթե համախմբված հեռակայողների թիվը 15-ից ավելի յե:

ՀԵՌԱԿԱ ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

3. ՀՄԽՀ Գյուղատնտեսական Ինստիտուտին կից կազմակերպված Կենտրոնական Հեռ. ուս. Ինստիտուտը գործում է առայժմ չերկու ֆակուլտետներով և ստորևվ հիշված ցիկլերով:

1) Բուսաբանական— դաշտավարական

- ա. Տեխնիքական կուլտուրաների բամբակ, ծխախոտ և այլն)
- բ. Կերպրույաների
- գ. Հացահատիկների—ցիկլերով:

2) Գյգեգործական

- ա. Վազամշակման—գինեգործական
- բ. Պողպատական—բանջարաբուծական
- գ. Հեռուսինստիտուտի տեխնոլոգիաներ չերեք տարի չե, սակայն յուրաքանչյուր ուսանող իրավունք ունի այս ժամանակաշրջանն ավարտել ավելի կարճ 2-տարի և ավելի յերկար մինչև 5-տարի ժամանակաշրջանում:

Ինստիտուտ ավարտողներին տրվում է գյուղատնտեսի կուլում:

5) Ընդունելության պայմաններ

1. Իբրև կանոն հեռուսինստիտուտ ընդունվել կարող են միայն գյուղատնտեսութան ֆրոնտում աշխատողները և ամիջպես Գյուղ—տեխնիկում ավարտողները՝ միայն Բ-րդ կուրսում:

6. Ընդունելութունները կատարվում են ամբողջ տարվա ընթացքում անընդհատ, առաջին և չերկրորդ կուրսում միաժամանակ:

Ծանոթություն. — Բ-րդ կուրսը գործում է միայն պարտուական ֆակուլտետով:

7. Առաջի կուրսն ընդունվել կարող են՝

ա) Կոլխոզնիկներ և գյուղատնտեսական բանվորներ ու նրանց զավակներ:

բ) Տեխնիկներ, բրիգադիրներ և ընտրական ձայնի իրավորունք ունեցող ֆուգաժ բոլոր աշխատավորներ, վորոնք ցանկութուն ունեն վորակավորվել և բարձրագույն կրթութուն ստանալ:

8. Բ-րդ կուրս ընդունվել կարող են միայն՝ ա) գյուղատնտեսական տեխնիկում ավարտողներ. բ) նախկին գյուղատնտեսական ֆակուլտետների թ. կուրսերում սովորած և զանազան պատճառներով ուսումը կիսատ թողած անձինք, վորոնք ներկայումս աշխատում են Գյուղատնտես. բնագավառում և ցանկութուն ունեն ուսումը շարունակելու:

Ծանոթություն.— ա. և բ կետերով 2-րդ կուրս ընդունվող բոլոր ուսանողները պարտադիր կերպով չենթարկվում են լրացուցիչ ստուգումների Ինստիտուտի համար սահմանված կարգով (Տես առարկաների և ծրագրերի բաժինը):

Կրթական ց ե ն գ յեվ սսամ.

9. Հեռուսինստիտուտի առաջի կուրսեր ընդունվելու համար սահմանվում է միջնակարգ կրթութուն և առնվազն չերկու տարվա (կազմակերպված տնտեսութան) արտադրական ստաժ:

Ծանոթություն.— Յերեքից հինգ և ավելի տարիների ստաժ ունեցող գյուղատնտեսական բանվորներն ու հարվածայիններն իբրև բացառութուն ընդունվում են նաև այն դեպքում յերբ ունեն միջնակարգ թերի կրթութուն:

10. Պարտադիր պրակտիկա

1. Բոլոր հեռակայողների համար անխտիր սահմանվում է արտադրական 15—միամսյա պարտադիր պրակտիկա և լաբորատոր աշխատանքներ, անմիջպես կենտրոնում, համապատասխան դասախոսների ղեկավարությամբ: Այս ժամանակաշրջանը ցանկալի յե համարվում սահմանել ձմեռը—հունվար ամիսը: Պրակտիկայի ժամանակաշրջանը յուրաքանչյուր հեռակայողը հարմարեցնելու յե իր աշխատանքներին:

2. Առաջադրութուններին հետ կապված գործնական—լաբորատոր մշակումները հեռակայողը կատարելու յե տեղի վրա, տե-

11-3083890

դա՛կան ուսուցման— ոժտանդակ հիմնարկների լաբորատորիաներում և հիմնարկներում:

11. Ուսման վարձ

Բոլոր հեռակայողների համար անխտիր սահմանվում է ուսման վարձ.

ա. Կոլտնտեսականների և գյուղատնտեսական բանվորների համար տարեկան 60-ուրբլի՝ չորս նվազ վճարումով:

բ. Մնացած կատեգորիաների աշխատավորների համար տարեկան 100 ու չորս նվազ վճարումով:

3. Հեռակա ուսուցման գյուղատնտեսական սեխնիկում (դասընթացներ)

12. Յերեվանի Գյուղատնտեսական տեխնիկումին կից կազմակերպվում է հեռ. ուս. տեխնիկում առայժմ հետևյալ բաժանմունքներով՝

- 1. Դաշնավարական—(բամբակագործական թեքումով)
- 2. Անասնաբուժական—2—հիմնական թեքումներով՝

ա. Կաթնատնտեսական, բ. կերաբանական:

13. Հեռակա ուսման տեխնիկումի տեվոլուժյունը 3 տարի է, սակայն այստեղ ևս յուրաքանչյուր ուսանողին իրավունք է վերապահվում մյն ավարտել ավելի կարճ, այսինքն 2— տարում և ավելի չերկար՝ 5 — տարում:

Տեխնիկում ավարտողներին տրվում է միջին վորակի գյուղատնտեսների ագրոտեխնիկների, գոտեխնիկների կոչում:

4. Ընդունելության պայմաններ

Հեռուս տեխնիկում ընդունվում են՝

ա) գյուղատնտեսական բանվորներ (բանվոր հարվածայիններ, մանավանդ հարվածային բրիգադիներ):

բ) Աշխատանքի կազմակերպիչներ:

գ) Տասնապետներ, դ. Կոլտոյներում, սովխոյներում ակտիվ աշխատողներ և առաջ քաշվածներ, վորոնք նպատակ ունեն վորակավորվել. ե. գյուղատնտեսության բնագավառում աշխատող և ընտրական ձայնի իրավունք ունեցող այլ քաղաքացիներ:

15. Կրթական ցեղ յեվ արտադրական ստա՛ծ

Բոլոր ընդունվողներից պահանջվում է յոթնամյա լրիվ կրթություն և վոչ պակաս 2—5 տարվա ստա՛ծ.

Մանրություն.—3—5 տարի և ավելի ստա՛ծ ունեցող գյուղատնտեսական բանվորներն ու հարվածա-

յիններն իրրև բացառություն ընդունվում են այն դեպքում, յեթև ունեն ամենաքիչը 4—5 դասյա կրթություն:

16. Ուսման վարձ

Բոլոր հեռակայողների համար անխտիր սահմանվում է ուսման վարձ:

Հեռուս—տեխնիկում ընդունվող բատրակներին, կոլխոզնիկներին և գյուղատնտեսական բանվորների համար սահմանվում է տարեկան 30 ուրբլի (3—նվազ վճարումով), յեկ մյուս կատեգորիաների համար 60 ու. (4—նվազ վճարումով):

17. Ընդունելությունների սեվոլուժյունը հեռակա սեխնիկումներ յեվ բ. ս. հ. երում

Ընդունելությունները կատարվում են անընդատ ամբողջ տարվա ընթացքում:

18. Պարտադիր պրակտիկա

Հեռուստեխնիկումների հեռակայողների համար սահմանվում է տարեկան միամսյա պարտադիր պրակտիկա: Այս ժամանակաշրջանն յուրաքանչյուր հեռակայողը հարմարեցնելու յե իր աշխատանքներին: Իրրև պարտադիր պրակտիկայի ամիս ցանկալի յե համարվում հուսվար ամիսը Գործնական—լաբորատոր պրակտիկան կատարվելու յե Յերեվանում.

Առաջադրությունների հետ կապված գործնական լաբորատոր աշխատանքները տարվելու յին տեղի վրա Գյուղ-տնտես. ոժտանդակ հիմնարկներում և դպրոցներում:

Հենակետերում այս աշխատանքները տարվելու յին կազմակերպված ձեվով և կենտրոնից յեկա՛ծ հրահանգչի միջոցով:

19. Հեռակայողի ընդունելության անկեսա (բոլոր սիպերի համար)

- 1. Ազգանուն, անուն, հայրանուն
- 2. Աշխատանքի վայր
- 3. Փոստային ճիշտ հասցեն
- 4. Վոր ֆակուլտետն է ուզում ընդունվել, վճր կուրսը
- 5. Ծննդյան թիվը
- 6. Սոց. դրություն
- 7. Հիմնական գրագմունքը
- 8. Այն հիմնարկը, վորտեղ աշխատում է և պաշտոնը

9. Վեր պրոֆմիտիւթյան անդամ ե, տոմսի №-ը
10. Կուսակցականութիւն
11. Կրթութիւն
12. Սոց. ծագումը ըստ ծնողների,

Ստորագրութիւն՝

Անկետան պեժե ե հաստատութի սեղկումի, հիմնարկի կամ օրգանի-
ուրջան կողմից:

20. Հեռակա ընդունելութիւնները կատարվում են թե ան-
ղի վրա և թե փոստային առաքումները միջոցով: Իմում ամող
հեռակայողը ընդունվելուց հետո, մուծում ե անմիջապես վարձի
1/4-ը, ստանում համապատասխան վկայագիր և առաջադրու-
թիւններ:

21. Հեռակայողի իրավունքների մասին

Հեռակայողը նույն իրավունքներն ու արտոնութիւններն ե
վայելում, ինչ ամյալ կայուն հիմնարկի ուսանողը, ավարտելուց
հետո օտանալով համապատասխան կոչում:

22. Հեռակայելու իրավունքից զրկվելը

Հեռակայողը իր իրավունքներից զրկվում ե, յերբ առանց
հարգելի պատճառի մինչև 5-ամիս և ավելի ժամանակաշրջանում
չի մասնակցում աշխատանքներին. չի պատասխանում առաջադ-
րութիւններին և խուսափում ե հեռակայողի պարտականու-
թիւններից ընդհանրապես:

Հեռակայողին իրավունք չի տրվում մի կամ ավելի տարե
հեռակայող դառնալուց, այս կամ այն կուրս ավարտելուց հետո
փոխադրվել նույն տիպի կալուն հիմնարկում իրրև հաջորդ կուր-
սի ուսանող:

Հեռակայողի ինքնակամ հեռանալու կամ հեռացվելու դեպ-
քում մինչ այդ տրված ուսումնավարձը չի վետարձվում:

23. Հ ե ո ա կ ա ուսման ծրագիրը

Հեռակա ուսման ծրագրերը ուղարկվում են հեռակայողնե-
րին առաջադրութիւնների հետ միասին:

24. Հեռակայողների ուսման վարձի վճարելու կարգը

Բոլոր հեռակայողների համար սահմանվում ե ուսման վարձը
վճարելու ժամկետ: Ամեն մի հեռակայող պետք ե լավ հիշի իր
ժամկետը, վորպեսզի նյութերի առաքումների ընդհատում առաջ
չբերի:

Յեթե հեռակայողը № ուսման վարձի 1-ի № նվազը վճարել ե	Պ ե ա ջ ե վ ճ ա ր է		
	2-րդ նվազը	3-րդ նվազը	4-րդ նվազը
1. Սեպտեմբերին	Նոյեմբերին	Փետրվարին	Մայիսին
2. Հոկտեմբերին	Հունվարին	Մարտին	Մայիսին
3. Նոյեմբերին	Հունվարին	Ապրիլին	Մայիսին
4. Դեկտեմբերին	Փետրվարին	Ապրիլին	Մայիսին
5. Հունվարին	Մարտին	Ապրիլին	Մայիսին
6. Փետրվարին	Ապրիլին	Մայիսին	Հունիսին
7. Մարտին	Ապրիլին	Մայիսին	Հունիսին
8. Ապրիլին	Մայիսին		
9. Մայիսին			

3-րդ և 4-րդ նվազները միասին՝
հունիսին. մնացած նվազները
միասին՝ հունիսին:

Բարձր առաջադրութիւնները ուղարկվում են ուսման վար-
ձի մուծման համապատասխան — որինակ այն հեռակայողը, վոր
ուսման վարձի 1/4-ը վճարել ե ասենք 1931 թ. սեպտեմբերին,
ստանում ե ուղեցուցը և 2 առաջադրութիւններն անմիջապես,
իսկ մյուսները հաջորդաբար և վորոշ ժամկեաներով:

Յեթե ուշ գրվող հեռակայողը ցանկանում ե առաջուց զըր-
վածներին հավասար, այսինքն մինչև իր գրվելը լույս տեսած
առաջադրութիւնները միանգամից և ապա մյուսները հաջորդա-
բար ստանալ, այդ դեպքում նա պարտավոր ե գրվելու ժամա-
նակ մացնել այնպիսի գումար, վոր մինչև այդ վճարել են մյուս
հեռակայողները:

Յեթե մեկը ցանկանում ե ընդունվել առաջուց ընդունված-
ների խմբակը, նույնպես պետք ե մտցնի նրանց հավասար ուս-
ման վարձ և ընդհակառակը — ուսման վարձը սահմանված ժամկե-
տից ուշ վճարողները փոխադրվում են ուշ ընդունվածների խմ-
բակը: Հետ մնալու այս հանգամանքը կարելի չե վերացնել մի-
միայն ուշացած ուսման վարձը վճարելով:

**Իրամը հեռակա ուսման բյուրոյի անունով փոխա-
դրելու կարգը**

Բյուրոյի անունով դրամ փոխադրելիս պետք ե կատարել
հետևյալը՝ ա) դրամ փոխադրելու տալոնների վրա չպիտի գրել
դրամական հարցի հետ կապ չունեցող վոչ մի բան, բ) լրիվ կեր-

պով գրել զբամ փոխադրողի ազգանուն, անուն և հայրանունը, ֆակուլտետը և ցիկլը, կուրսը, անձնական դործի համարը և փոստի ճիշտ հասցեն: Իրամ ստանալու մասին Բյուրոն հեռակալողներին վոչ մի տեղեկանք չի ուղարկում, ինչպես և այդ առթիվ ուսանողների կողմից արված հարցումներին, ավելորդ զրազրություններէջ խուսափելու նկատառումով, չի պատասխանում: Իրամի փոխադրումը դադարեցնելու դեպքում Բյուրոն առաջադրություններ չի ուղարկում: Ամեն մի հեռակալող ինքը պետք և իմանա իր ուսման վարձի մուծման հերթական ժամկետը, հիշել և առանց հիշեցումի ժամանակին ուղարկի ուսման հերթական վարձը: Ուսման վարձի դիմաց զբողմանիչներ և այլն չի ընդունվում:

Ղեկավարող կազմը յեվ որգաններ

Հեռակա ուսուցման ամբողջ սխտամի ընդհանուր ղեկավարությունը իրագործում է Հ. Ս. ԽՂՀ. Հոգժողկոմատին կից Կադրերի Սեկտորը: Այս նպատակով Կադրերի սեկտորին կից գործում է Հեռակա ուսուցման Կենտրոնական Բազա (ՀՈՒԿԲ):

1. ՀՈՒԿԲ-ը բաղկացած է կազմակերպչական և ուսումնական մասից:

2. ՀՈՒԿԲ-ի գլուխը կանգնած է ՀՈՒԿԲ-ի վարիչը, վորին իրավունք է վերապահված հաստատված վարիչները տնորինել, աշխատակիցներ վարձել և արձակել և ներկայացուցիչը լինել այն հիմնարկների և կազմակերպությունների առաջ, նախորդք այդ ամենի մասին համաձայնության գալով Կադրերի Սեկտորի վարիչի հետ:

3. ՀՈՒԿԲ-ին կից հատուկ կանոնադրությամբ գործում է հեռակա ուսուցման խորհուրդը: Այդ խորհուրդի մեջ մտնում են ՀՈՒԿԲ-ի մասնաճյուղերի ներկայացուցիչները, հոգային և հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները:

4. ՀՈՒԿԲ-ին կից կա ուսումնամեթոդական կարինետ. ըստ հարմարության այս կարինետը կարելի չէ կազմել Հեռուսխտախտուարին կից:

5. ՀՈՒԿԲ-ի վարիչն ըստ անհրաժեշտության կարող է ունենալ լեքիու տեղակալ՝ ուսումնական և կազմակերպչական մասերի համար:

6. ՀՈՒԿԲ: ունի իրավական անձի բոլոր իրավունքները և սեփական կնիքը:

7. ՀՈՒԿԲ-ը ֆինանսավորվում է Հոգժողկոմատի նախահաշվի, այլև դոտացիաների գծով:

5. Հեռակա ուսուցման (ՀՈՒԿԲ) կազմակերպչական խնդիրներն ու կառուցվածքը

ՀՈՒԿԲ-ը գործելու չէ ՀՍԽՀ Հոգժողկոմատին կից: Նրա կազմակերպչական խնդիրներն են.—

1. Հեռակա ուսուցման կազմակերպումն ըստ ճյուղերի՝ ի նկատի ունենալով գյուղատնտեսության ռեկոնստրուկցիայի պահանջները:

2. Հեռակա ուսուցման միասնական սխտամի մշակում:

3. Հեռակա ուսուցման պերսպեկտիվ և ոպերատիվ պլանները մշակում:

4. Ոժանդակություն հոգային որգաններին և դպրոցական հիմնարկներին՝ ՀՈՒԿԲ-ի կողմից մշակված պլանով հեռակա ուսուցում կազմակերպելու:

5. Հեռակա ուսուցման տարբեր ողակների իրավունքները և պարտականությունների սահմանում:

6. Հեռակա ուսուցման բոլոր ողակների քանակական և վորակական հաշվառքի ձևերի սահմանում:

7. Սովորողներին և ուսուցիչներին վերաբերող նյութական — իրավական հարցերի մշակում:

8. Հեռակա ուսուցման ամբողջ ցանցի ստուգում և հրահանգում:

9. Հեռակա ուսուցման գծով կատարած հրատարակչական գործի ղեկավարություն:

10. Տարբեր ճյուղերի հեռակա ուսուցման փորձի հաղորդակցում:

Նրա մեթոդական խնդիրներն են՝

1. Հեռակա ուսուցման գործի մեթոդական — հետազոտական աշխատանքների կազմակերպում:

2. Դիտողական պրաուլքների ոգտադործման հարցերի մշակում:

3. ԽՍՀՄ-ի մյուս հանրապետությունների փորձն ոգտադործելու միջոցների մշակում:

4. Դասատախտակներ, ծրագրերի, դասագրքերի և ուսումնական պրաուլքների, մեթոդական ցուցմունքների հատուցում և մշակում:

6. ԿԱՆՈՆ ԱՒՐՈՒԹՅՈՒՆ

Կենսրոնական հեռակա ինստիտուտի յեվ սեխնիկումի, վոր գյուղասնեստության սվյալ նյութի հեռակա ուսուցման աշխատանքն է դեկավարում

Ա. Հնդհանուր վաս

1. Գյուղատնտեսութեան դժով աշխատողների պատրաստութեանն ու վորակի բարձրացումը հեռակա ուսուցման միջոցով դպրոցական մակարդակին հասցնելու նպատակով՝ ՀԺԿ-ի գծով կազմակերպվում են կենտրոնական հեռակա ինստիտուտ և տեխնիկումներ՝ ըստ գյուղատնտեսական ճյուղերի:

2. Հեռակա ուսուցման պործի ուղիղ դրման պատասխանատվութեանն ընկնում է ինստիտուտի կամ տեխնիկումի վարիչի վրա:

Բ. Կենսրոնական հեռակա ԲԳՈՒՀ-ի կամ սեխնիկումի խնդիրներ

3. Տվյալ գյուղատնտեսական ճյուղի հեռակա ուսուցման ամբողջ ցանցի անմիջական ուսումնական — մեթոդական ղեկավարութեանն:

4. Տնտեսական միավորումների հետ միասին կազմել գյուղատնտեսութեան ճյուղի հեռակա ուսուցման ամբողջ ցանցի համար ծրագիր, դասատախտակ, մասնագիտական առարկաների ձեռնարկ և այլն:

5. Հեռակա ուսանողների պարապմունքների անմիջական մանկավարժական ղեկավարութեանն՝ ուսուցիչների, լաբորատոր աշխատանքների և կոնսուլտացիայի միջոցով, մասնակից դարձնելով այդ ձեռնարկումներին մասնագետներին և մանկավարժներին, ինչպես և՛ վորակական և քանակական հաշվառք՝ խոշոր ձեռնարկութեաններում հենակետեր կազմակերպելու միջոցով:

Գ. Կառուցվածք

6. Հեռակա ինստիտուտի կամ տեխնիկումի գլուխը կանգնած է ինստիտուտի կամ տեխնիկումի դիրեկտորը: Անմիջական ղեկավարութեանը իրագործում է նրա տեղակալը կամ պատասխանատու ղեկավարը, վորը միաժամանակ հանդիսանում է ուսման վարիչ:

7. Պատասխանատու ղեկավարը կամ ուսման վարիչը տնօ-

րինում է հեռակա ուսուցման վարիչը, վարձում կամ արձակում է աշխատակիցներին, համաձայնեցնելով այդ տվյալ ինստիտուտի դիրեկցիայի հետ:

8. Հեռակա ուսուցման ինստիտուտին կից գործում է՝ Հեռուսրյուրո, վորի կազմի մեջ մտնում են ուսման վարիչը, տվյալ ինստիտուտի դիրեկտորը, կադրերի բաժնի ներկայացուցիչը, Գյուղատնտեսի ներկայացուցիչը, Կոնսուլտացիայի կուլտուրա-վարը, առարկայական հանձնաժողովների նախագահներ և Հեռուսի համար հրավիրված ու նշանակված մասնագետներ:

Հեռուսրյուրոն քննում է պլանները, ծրագրերը, կազմակերպում պրակտիկում, մշակում մեթոդական ձեռնարկումներ և այլն:

10. Առարկայական հանձնաժողովներ, վորոնց կազմի մեջ մտնում են տվյալ առարկայի բոլոր կոնսուլտանտները և ուսուցիչները, ինչպես նաև մասնակա շրջանի հեռակա շրջանների մեկական ներկայացուցիչները: Կոնսուլտանտներից մեկը նշանակվում է առարկայական հանձնաժողովի նախագահ:

ՀԵՌԱՍ. ՈՒՍՈՒՑ. ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԻ ՅԵՎ ՏԵԽՆԻԿՈՒՄՆԵՐԻ ԱՇԽ. ԿԱԶՄԸ — ՇՏԱՏ

Ա. Հեռուսուցման ինստիտուտ

1. Դիրեկտորի տեղակալ — ուսման վարիչ 1-միավոր. վերջինս միաժամանակ հանդիսանում է Հեռուսրյուրոյի նախագահը:

2. Քարտավար — թղթակից — քարտուղար 1 միավոր 1 »

3. Հաշվետար — եքսպեդիտոր

4. 1/2 միավորով տեխնիկական աշխատակից

5. Տեղերի վրա կոնսուլտացիաներ կազմակերպելու համար նախատեսված հրահանգիչների շտաբը հանվում է: Այդ աշխատանքները պետք է կազմակերպել արտադրական պրակտիկայի գնացող 2-րդ և 3-րդ կուրսի ուսանողների միջոցով, իբրև նրանց աշխատանքների անհրաժեշտ տվյալներից մեկը:

Բ. Հեռուս սեխնիկում

6. Կալուսն տեխնիկումի ուսման վարիչը զուգընթաց վարելու չէ նաև հեռակա տեխնիկումի վարիչի պաշտոնը, իր աշխատավարձի 50% -ի սահմանների վարձատրութեան պայմանով:

7. Քարտավար — քարտուղար — թղթակից 1 միավոր

8. Յեվ կես վարձատրութեամբ մի տեխնիքական աշխատավոր:

Առարկայական հանձնաժողովներ

Առարկայական հանձնաժողովի կազմի մեջ մտնում են տրվյալ առարկայի բոլոր ղեկավարները, դասատուները և ղեկավարները վճռական ձայնով:

Ուսմասի տեղակալը դասատուներից մեկին նշանակում է նախագահ:

Հանձնաժողովի խնդիրներն են՝

1. Որագրերի կազմում և քննություն:
2. Գրավոր առաջադրությունների մշակում և քննություն:
3. Գրախոսման և գրավոր կոնսուլտացիայի մեթոդիկայի քննություն և հաստատում:
4. Բանավոր կոնսուլտացիայի ղեկավարություն:
5. Մեթոդական նամակների և կոնսուլտացիայի ղեկավարություն:
6. Քննություն դասավոր և հանձնաժողովի ղեկուցման՝ տվյալ առարկայի վիճակի և առաջադիմության մասին:
7. Դասագրքերի ընտրություն ու քննություն և դիտողությունների հանձնում Հեռուսբյուրոյին:
8. Լրացուցիչ գրականության քննություն:
9. Առարկային վերաբերող աշխատանքների պլանի մշակում մը հենակետերում:
10. Ղեկավարություն և ստուգում (ուսմասի միջոցով) դասատուներին, ղեկավարներին և ղեկավարների աշխատանքների հենակետերում և լաբարատորիաներում:

Առարկայական հանձնաժողովի նախագահի

Պարտականություններն են՝

1. Առարկայական հանձնաժողովի աշխատանքների ղեկավարություն:
2. Այդ աշխատանքների որացուցցային պլան, վոր ընդունվելու յե առ. հանձնաժողովի կողմից և հաստատվել ուսմասի կողմից:
3. Դասատու-ղեկավարների ընտրություն և նրանց աշխատանքների հսկողություն:
4. Ուսանողի առաջադիմության հաշվառքի հսկողություն:
5. Առարկայական հանձնաժողովի աշխատանքների հաշվառքի կազմում և ղեկուցում առարկայի գրություն մասին վորոշ ժամանակաշրջանում (կուրսանտների թիվը, խմբերն ու նրանց

կազմը, ուսանողների խմբերի աշխատանքների տեմպը, ծավալը, ղեկավարների վորակը, կոնսուլտացիաների և նամակագրությունների արդյունքները և այլն):

6. Առարկայական հանձնաժողովի և ուսուցիչների մանկավարժական փորձի ընդհանրացումը՝ դրա հիման վրա՝ տվյալ առարկայի հեռակա ուսուցման մեթոդական հարցերի մշակում:

7. Թղթակցություն կուրսանտների հետ մեթոդական նամակների և պարբերագրերում՝ հրատարակվող մանկավարժական հոդվածների միջոցով:

8. Ուսանողներին և հենակետերին ուղղված ստանդարտ նամակների կազմում մեթոդական—կազմակերպչական հարցերի մասին:

9. Մասնակցություն տեղերում կոնֆերանսներ կազմակերպելու գործին և այդ կոնֆերանսների աշխատանքներին:

10. Առաջադրությունների առաջման պլանի կազմում:

11. Ըստ ուսմասի պահանջի՝ կուրսանտներին գրավոր և բանավոր հաշվետվությունների հանձնման կազմակերպում:

12. Ըստ ուսմասի առաջադրության՝ լաբարատոր նյութակազմի կազմակերպում:

13. Տեղի կոնսուլտանտների հետ կապի պահպանում և հրահանգում:

14. Կուրսերի հրապարակած առաջադրությունների, դասախոսությունների և այլ ուսումնական նյութերի խմբագրում:

15. Ղեկավարություն «Ըստ բաշխման» ընդունված 13 ուսանող ունեցող խմբակի:

16. Իբրև անդամ՝ մասնակցություն մեթոդաբանության և աշխատանքներին:

17. Տասնորյակում 4 ժամ (2 անգամ) հատկացնել հետևելու ուսանողների աշխատանքներին, դասատու-ղեկավարների աշխատանքներին, ղեկավարների վորակին և այլն:

Դասառոն

1. Առարկայական հանձնաժողովի անդամ է վճռական ձայնով:

2. Գրախոսում է իրեն հանձնված խմբակի գրավոր աշխատանքները:

3. Իր առարկայի բովանդակության ու մեթոդների մասին իր հետազոտություններին գրավոր կոնսուլտացիա յե տալիս:

4. Հետևում է իր ուսանողների առաջադիմութեանը, ուստի այս նպատակով կազմում է ուսումնական մեթոդական նյութեր, ձեռնարկներ, դասախոսություններ:

5. Հաշվետու չե առարկայական հանձնաժողովի առաջ իր խմբի աշխատանքների արդյունքների մասին:

6. Կազմում է իր խմբի բնութագիրը:

7. Անց է կացնում կարճատև կոնֆերանսներ տեղերում:

8. Կուրսերին կից տալիս է բանավոր կոնսուլտացիա:

9. Հանձնաժողովի առաջադրությամբ սեղիցի համար մշակում է բանավոր և գրավոր ստուգումների ձևեր:

10. Գրախոսելիս ղեկավարվում է ուսանողների ընդհանուր հրահանգներով և առարկայական հանձնաժողովի, նախագահի և ուսմասի ցուցմունքներով:

11. Գրախոսն առնվազն 5 օրը մի անգամ այցելում է գրասենյակը, բաց կարող է հեռուների գրավորների ստացումն ու հանձնումը կատարել իր կողմից լիազորվածի միջոցով: Գրավորների լատ ուղարկումը պիտի լինի փոստով, այն ել պատվիրված:

12. Ամենադատը չեքեք օրվա ընթացքում գրախոսը նայում է վերադարձնում գրավորները:

13. Կայուն գրքույքով վարձատրվող դասատուները 5 օրում 2 անգամ պիտի անցնեն գրասենյակ գրավորներն ստանալու և իր առարկայի դրուձյան մասին տեղեկանալու համար:

14. Հնուուսին նամակ գրելիս գրախոսը պետք է՝

ա) նամակի վերևը գրի հեռուսի անունը և թիվը:

բ) նամակի բնադրի տակը գրի թվականը (նամակի վերևում գրասենյակին և գրում ամսաթիվը ու տարեթիվը):

գ) նամակը պետք է պարունակի կարևոր ցուցմունքներ և զիտողություններ և վոչ թե լակոնական գնահատումներ:

դ) Գրավորի յուրաքանչյուր եջի վրա պիտի լինի գրախոսի զիտողությունները, իսկ վերջին գնահատությունն (բառերով՝ բավարար, անբավարար, լավ):

16. Դասատուն գրախոսական թերթիկում պիտի գրի ուսանողի աշխատանքի հաջիլրծ բնութագիրը:

17. Դասատուն պատասխանում է ուսանողի տվյալ դասավանդմանը վերաբերվող հարցերին (ընդհանուր հարցերին գրասենյակին և պատասխանում):

18. Գրախոսը լավ ծանոթ պիտի լինի իր հեռուների անկետաներին և նրանց բոլոր գործերին:

Հրահանգ հեռակա կուրսերի դասատուների համար

1. Դասատուն 5 օրը մի անգամ, իր նշանակած օրը, մշտնում է կուրսերի գրասենյակը, կուրսանտների աշխատանքն ստանալու:

2. Դասատուն 3 օրվա ընթացքում անմիջապես կամ իր կազմի ձեռքով պետք է վերադարձնի գրավոր աշխատանքը՝ ուղղված կամ չուղղված:

3. Առարկայական հանձնաժողովի նախագահը գրասենյակին այցելելիս պիտի նայի դասատուների կողմից ուղղված աշխատանքները, վոր այդ օր գրասենյակում կան և մակագրի:

4. Դասատուն պետք է կուրսերի գրասենյակին ասի, թե մոտավորապես յեքք է տանը լինում կամ ինչպես թղթակցություններն իրեն հանձնեն:

5. Թղթակցի պարսակագրություններ

1. Թղթակցությունների ընդունում և գրանցում:

2. Նայում է գրությունները, անհրաժեշտ նյութերն ու տեղեկանքները՝ դատում և թղթակցությունը հանձնում քարտուղարին:

3. Ստացված գրությունները հանձնում է ըստ պատկանելույն—գրասենյակինը՝ քարտուղարին, դասատուինը, կցում գրավոր աշխատանքներին:

4. Ստանդարտ և տիպային գրագրություն և կատարում: Թղթեր և կազմում ըստ քարտուղարի ցուցմունքի:

5. Գրանցում է ուղարկվող գրությունները:

6. Տեղեկանքներ և տալիս:

7. Նքսպեդիտորին հայտնում է կուրսանտի նոր հասցեն:

8. Կուրսերի վարելին կամ տեղակալին է նայելու տալիս այդ օրվա կատարած թղթակցությունը:

9. Հետևում է գրությունների առաքմանը և ստացմանը և դասավորում:

6. Եֆապեդիտորի պարսակագրություններ

1. Փոստատարից կամ փոստի թղթակցությունների ընդունում:

2. Կուրսանտների աշխատանքներին վրա նյութերի ստուգում:

3. Նյութերի և գրությունների (ըստ հանձնարարության):

11-3023891

4 Ասաքված թղթակցության վորոշումն ըստ քաշի և բովանդակության:

5. Պատվիրված թղթակցության զատում և համարակալում (ըստ կուրսանաների համարի, հասցեն դռնելու համար):

6. Փոստ (ծրարի վրա մակագրել բովանդակությունը, հասցեն փակցնել, ծրարել, ծանրոցները կշռել, նամակադրոշմ փակցնել, առաքման գրքում նշել թվականը, կուրսանտի համարը, և ազգանունը, առաքման գինը, բովանդակությունը):

7. Թղթակցությունները փոստը առնել:

8. Ծախսերը գրել որագրում (նամակադրոշմի) և լերկշաբաթյա հաշվետվութուն կազմել:

9. Հասցեները պահել:

10. Գրասենյակի համար մանր գնումներ կատարել:

11. Հաշվով գրքեր դուրս տանել և ստանալ:

12. Հրատարակությունների պահեստը պահպանել և հաշվառել:

ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՀՐԱՀԱՆԳՆԵՐ ՀԵՌԱԿԱ ՈՒՍՄԻՑՄԱՆ ՄԱՍԻՆ

ՀՐԱՀԱՆԳ ՀԵՌԱԿԱ ԳՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱՐԳՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ—ՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

1. Անհրաժեշտ և հեռակա ուսուցման հիմնարկի ուսումնական-մեթոդական աշխատանքները լավ կազմակերպել համախըմբելով նրանց համար բարենպաստ բոլոր պայմանները:

2. Այդ ուսումնական-մեթոդական աշխատանքների կառուցվածքը վորոշող հիմնական մոմենտներն են՝

ա) Որգանական կապ այն կայուն դպրոցական հիմնարկի հետ, վորի կազմի մեջ մտնում և հեռակա ուսումնական հիմնարկը և վորի գիտական և մանկավարժական փորձը պիտի ոգտագործել:

բ) Մերտ կապ այն արտադրության տեխնիքական անձնակազմի հետ, վորտեղ հեռակայնող աշխատում և, վորպեսզի հնարավոր լինի տեսական և գործնական ուսուցումը շարկապել:

գ) Մեթոդական աշխատանքներին անպայման պետք և մանակցեն մասնաճյուղային հեռակա դպրոցական հիմնարկի ամբողջ կազմը և այդ աշխատանքների մեջ պետք և ներգրավվեն կայուն

դպրոցական հիմնարկի ամբողջ կազմի, ինչպես նաև տվյալ տնտեսական ձեռնարկությունը, սակայն, միաժամանակ պետք և խրատիվ կիրառել միանձնյա ղեկավարության և պատասխանատվության սկզբունքը:

դ) Կազմակերպել հեռակա դպրոցական հիմնարկների փորձի փոխանակություն:

3 Ուսումնական—մեթոդական աշխատանքի բովանդակությունն է՝

ա) Սուսումնական — մեթոդական բնութագրերի, ուսումնական պլանի, ծրագրերի, աշխատանքների որացուցային պլանի և արտադրական ուսուցման հրահանգչական թերթիկների մշակում:

բ) Ուսումնական պիտույքների (դասագիրք, քարտեզ և այլն) և առաջադրությունների քննություն, մշակում, կազմում:

գ) Գրախոսման և կոնսուլտացիայի սխեման մշակում:

դ) Հեռակայնողների առաջադիմության հաշվառման ձևերի մշակում:

ե) Հեռակայնողների ուսումնական աշխատանքների կազմակերպում:

զ) Արտադրական ուսուցման, արտադրական առաջադրությունների և լաբորատոր պարապմունքների սխեման մշակում:

է) Ուսումնական ամբողջ փորձի կազմակերպության մշակում (դասավանդման դանազան ձևերի փոխհարաբերության, կոնսուլտացիաների, կոնֆերանսների առաջադրության անցնելու կարգի և ուսուցման այլ տարրերի համադրություն):

զ) Ընթացիկ հաշվառք և ուսուցման արդյունքների քննություն:

4. Հեռակա և կայուն դպրոցական հիմնարկների կապն արտահայտվում և նրանով, վոր վերջիններիս աշխատակիցները—և վարչական, և գիտական-մանկավարժական—նման աշխատանք են կատարում նաև հեռակա դպրոցական հիմնարկների համար, այլև նրանով, վոր լերկու տիպի դպրոցների համար էլ մի միասնական մեթոդական խորհուրդ ունենան և հեռակա ուսուցման հիմնարկն իր ներկայացուցչությունն ունենա կայուն դպրոցական հիմնարկի մեթոդական որգաններում:

5. Կապը ձեռնարկության (տեխնիկական անձնակազմի) հետ պահպանվում և հենակետերի միջոցով: Արտադրության մեջ գրա

նվող այդ հենակետերն ուսումնական-մեթոդական աշխատանքների մասնակցում են՝ կազմակերպելով անմիջական խորհրդակցութիւններ, հարմարեցնելով արտադրական ուսման ծրագիրն ուսանողի նկարագրին և արտադրութեան պայմաններին, մշակելով արտադրական խնդիրներ՝ հեռակա դպրոցական հիմնարկի մշակած մեթոդներով և հաշվառելով հետուսի առաջադիմութիւնը:

6. Արտադրութեան հետ կապը պահպանվում է կոորդինացիոն բաժինների միջոցով, վորոնք՝ ա) ուսումնասիրում են արտադրութիւնն իր ամբողջութեամբ, բ) այն առանձին ձեռնարկութիւնները, վորտեղ աշխատում է հետուսը, գ) մշակվում են արտադրական ուսուցման ծրագիրը՝ կապված տեսականի հետ, դ) ստուգում են արտադրական ուսուցման կատարումը:

Կոորդինացիոն բաժինը կազմված է գյուղատնտես արտադրողներից:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ 1. Կոորդինացիոն բաժինները սպասարկում են և՛ հեռակա և՛ վոչ հեռակա դպրոցական հիմնարկներին:

ԾԱՆՈԹՈՒԹՅՈՒՆ 2. Այդ բաժինների հետ միասին, ըստ հնարավորին (բոլոր հեռակա դպրոցներում) պետք է կազմակերպել արտադրական ուսուցման մասին խորհրդակցութիւններ՝ այն արտադրութեան աշխատակիցների մասնակցութեամբ, վորտեղ սովորում են հետուսները:

7. Մասնաձեռնարկին հեռակա դպրոցական հիմնարկի ուսումնական-մանկավարժական կազմը մեթոդական աշխատանքներին մասնակցում է առարկայական հանձնաժողովների, մեթոդական հանձնաժողովների և մեթոդական բյուրոների միջոցով:

Այդ սրգանները զբաղվում են Յ-րդ կետում հիշված հարցերով:

8. Ուսումնական մասը պիտի հետևի, վոր ձեռագրերն ու ձեռնարկները համապատասխան են ծրագրերին և առաջադրութեան մեթոդիկային:

9. Հետուսների և գրախոսների դիտողութիւնները ձեռնարկների մասին պետք է ամսե-ամիս ամփոփվեն ուսմասի կողմից և դիտողութիւններով հանդերձ ուղարկվեն հեղինակին, վոր ի նըկատի ունենա գրքի վերահրատարակութեան ղեպը, կամ նույնիսկ տիրաժի սպառումից շատ առաջ, յեթե դիրքը համապատասխան չէ ուսուցման պայմաններին:

10. Ուսումնական-մեթոդական աշխատանքները պետք է

տարվեն ըստ որացուցային թեմատիկ պլանի՝ թեմաները բաժանելով մեթոդական որգանների անդամների մեջ: Հաճախ նույն թեման տալ յերկու հոգու՝ զեկուցողին և զեկուցակցին:

11. Առանձին դպրոցական հիմնարկների փորձի փոխանակութիւնը կարելի չէ կատարել, կոնֆերանսների և տեղերի նշութիւրը պարբերաբար հրատարակող ժուրնալների միջոցով:

12. Մասնաձեռնարկին հեռակա դպրոցական հիմնարկների մեթոդական աշխատանքների ընդհանուր համակարգութիւնն իրագործվում է ՀՈՒԿԻ-ի ուսումնական մասի և ուսմեթկարքինետի միջոցով:

ՀՐԱՀԱՆԳ

ՀԵՌԱԿԱ ՌԻՍՈՒՑՄԱՆ ՀԱՄԱՐ ԶԵՌՆԱՐԿՆԵՐ ԿԱԶՄԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Հեռակա ուսուցման համար դասագրքեր կազմելիս պիտի նըկատի ունենալ՝ ա) հասակավորների արտադրոցական ուսուցման ժամանակակից մեթոդիկայի ընդհանուր պահանջները, վոր վերաբերվում են թե հեռակա և թե վոչ հեռակա ուսուցմանը, բ) այն յուրահատուկ պայմանները, վոր վերաբերվում են մասնավորապես հեռակա ուսուցմանը:

1. ԸՆԴԻՏԱՆՈՒ ՄԵԹՈԴԻԿԱՅԻ ՍԿԳՐՈՒՆԳՆԵՐ

1. Դասագիրքը հանդիսանում է նախ և առաջ սովորողի աշխատանքային փորձի կազմակերպման գործիք: Ուստի ի նկատի պիտի առնել հասակավորի պահանջները, և վոչ թե ուսումնական նյութերը փոխադրել փոքրահասակների դասագրքերից:

2. Դասագիրքը կազմելու մեթոդիկան պետք է յեղակետ ունենա բուն արտադրական աշխատանքի գործնականը և այն դարձնի տեսական իմացութիւնների հաղորդման հիմք:

3. Թեմաների ընտրութիւնն ու նյութերի ներքին կապակցութիւնը պետք է կառուցված լինի դյուղատնտես, սոցիալիտական վերակառուցման և յերկրի ինդուստրացման խնդիրների կապակցութեան վրա:

2. Հեռակա ուսուցման մեթոդիկան

1. Տովալ կուրսի ամբողջ անցնելիք նյութը պիտի մանրակրկիտ և համաչափ բաշխել ըստ առաջադրութիւնների, վորպեսզի թե ամեն մի առաջադրութեան նյութը հնարավոր լինի լավ մշակել և թե ուսուցման ղեկավարումը դյուղանա:

2. Յուրաքանչյուր առաջադրութեան մեջ պետք է՝ ա) որվի թեմայի նպատակային դրույթը (առաջին առաջադրութեան մեջ տրվում է ամբողջ դասնթացի նպատակադրումը), բ) բացատրվի այդ առաջադրութեան մշակման պլանը:

3. Նյութը պետք է բաշխվի տվյալ առաջադրութեան մշակման ժամանակամիջոցի սահմաններում:

4. Առաջադրութեան յուրաքանչյուր մաս պետք է փակվի կազմակերպչական և ուսումնական մշակմանը վերաբերող հարցերով:

5. Առանձին հարցերին ու թեմաներին վերաբերող որինակներն ու վարժությունները պետի որինակելի մշակման չենթարկել:

6. Պետք է կարճ, բայց սլարդ և վորոշ ձևաբանել ամեն մի հետևություն, կանոն, որենք և այլն:

7. Պետք է խթանել, վոր հետուան իր ստացած իմացություններն արտադրական իր գործունեություն մեջ կիրառի:

8. Պետք է խթանել ուսանողի ուսումնական ստեղծագործությունը (ինքնուրույն որինակներ ու/խնդիրներ կազմել, դիտողություններ անել և այլն):

9. Այնպիսի ստուգողական հարցեր ու խնդիրներ պետի ընտրել, վոր արտացոլեն ամբողջ անցածը:

4. Առաջադրության պլանը

Հետևյալ ուսուցման յուրաքանչյուր առաջադրություն պետի կազմված լինի հետևյալ պլանով.—1) Մեթոդական ցուցմունքներ, 2) ծանոթություն առարկային և կոնկրետ արտադրական նյութին, 3) հիմնական թեզերի տեսական հիմնավորում, 4) թվական տեղեկատու տվյալներ, 5) գործնական աշխատանքներ՝ ստուգողական հարցերի, որինակների, վարժությունների և խնդիրների ձևով, 6) լարորատոր մշակում կամ գործնական աշխատանքներ արհեստանոցներում՝ սովորելու նյութի հիման վրա, 7) նորագույն նվաճումները, 8) գրականության համառոտ ցուցակը:

5. Ծարագելու մեթոդներ.

1. Հետուան ամեն մի դասնթացի սկզբին պետք է մեթոդական ցուցմունքներ տալ՝ ուսումնական աշխատանքներին ինքնուրույն կերպով կազմակերպել կարենալու համար:

Ուսումնական նյութի ամբողջ մշակումն ու շարադրումը հիմնված պետի լինի հետուան ինքնուրույն աշխատանքի վրա:

Յուրաքանչյուր առաջադրություն պետք է ընդգրկվի հարցերի վորոշ ամբողջացած շրջան:

2. Յուրաքանչյուր առաջադրություն պետք է սկսել արտադրական կողմնորոշման այնպիսի հարցերով, վորոնք հետուան կառավանորդեն դեպի նրան ծանոթ արտադրական կարգ ու սարքը և մրտամանակ, տվյալ թեմայի մշակման ծավալն ու պլանը կը նշեն. վորովհետև հետուան արտադրական աշխատանքի պրակտիկան պետք է կազմի տեսական իմացությունների ընդանրացումների լեյակներն ու հիմքը: Հարցերն այնպես պետք է ընտրել, վոր նրանք կարենան նպատակադրված ընդանրացումներին հանգել:

Յեթև այս դեպքում կարիք է լինում չերբեմն շոշափել հետուան անծանոթ մի առարկա կամ պրոցես, ապա այն պետք է շատ մանրամասն և վորոշ նկարագրել, վոր հետուան լավ պատկերացնել կարողանա, վորպեսզի հետագայում հնարավոր լինի հենվել դրա վրա:

3. Տեսաբանական հիմնավորումը պետք է համապատասխան լինի հետուան ընդհանուր պատրաստությունը և մրտամանակ տվյալ կոնցենտրի պահանջներին: Անհրաժեշտ է, ըստ պահանջի հարկին, առաջին կոնցենտրում համառոտակի վերածել մաթեմատիկայի, ֆիզիկայի և քիմիայի հիմնական գաղափարները, իշելով հետուան անցած դասագրքերի համապատասխան պարագրաֆները: Դժվար ապացույցելի թեզերը զերադասելի չե տալ պատրաստի ֆորմուլաների և կանոնների ձևով: Յուրաքանչյուր ֆորմուլի տառերի նշանակությունը պետի բացատրել գործնականից վերցրած թվերի որինակների վրա: Ցանկալի չե ըստ հնարավորին անալիտիկ բացատրությունը վորաբերել գրաֆիկով, թեթև սա լիովին սլարդ է և շոշափելի:

4. Տեղեկատու թվական տվյալները պետք է լինեն ցայտուն և լրիվ՝ առանց խճողելու ընտղերը:

5. Ինչ չափով վոր տեսական մասը պետք է տա հիմնական իմացություններ, այն չափով էլ գործնականը պետի տա ունակություն և վարժությունները: Այդ նպատակով էլ առաջադրություն մեջ արտադրական բնույթի պարտադիր վարժություններն ու խնդիրները մեծ տեղ պետի բռնեն:

Խնդիրներն ու որինակները պետի ընդլայնեն հետուան իմացությունը և նրա մեջ արտադրական ունակություններ պատվաստեն:

Ստուգման հարցերը, խնդիրները ու վարժությունները պետք է այնպես կազմված լինեն, վոր՝

ա. մի—լերիու բնորոշ խնդիր լուծելուց հետո՝ պարտադրել հեռուսին նույն տիպի խնդիրներ ինքնուրույն կերպով լուծելու։

բ. Բնագրում չլուծված խնդիրները և վարժությունների պատասխանները պետք զետեղել զլխի վերջում։

Յեթե վարժություններն ու խնդիրները ցրված են բնագրում, ապա ստուգողական հարցերը պետք զրվին առաջադրության վերջում։

6. Յուրաքանչյուր զլխի վերջում պետք լինեն մեթոդական ցուցմունքներ լարարատոր մշակման, գործնական աշխատանքների (դաշտում, կայանում նույնիսկ տնային պայմաններում) մասին՝ հեմնված անցածի վրա։ Այդ դեպքում պիտի ի նըկատի ունենալ ուսուցման բաղմագան մեթոդների համադրությունը, վորպեսզի հեռուսին հնարավորություն տրվի մանկավարժների ղեկավարությանը արհեստանոցներում և լարարատորիաներում աշխատելու։ Մանրամասն պետք է նկարագրել այն աշխատանքները, վոր հեռուսը կատարելու յե ինքնուրույն կերպով տանը, տնտեսության մեջ, դաշտում և այլն։

7. Կարճ և ավելի մատչելի լեղվով պետք է հեռուսին ծանոթացնել գյուղատնտեսության նորագույն տեխնիկայի նվաճումներին։

8. Յուրաքանչյուր առաջադրության վերջում պետք է տալ գրականության ցուցակ՝ հեշտից դժվար, 2-3 առող դիտողություններ ամեն մի գրքի մասին և նշել հրատարակչությունը, թիվը, դինը։

9. Նկարները չպետք է դնել ձեռագրի տեքստի մեջ՝ այլ հաջորդ թերթի վրա, վորպեսզի կլեշե պատրաստելը գիրքը շարելուն չխանգարե, յետ չըձգի։

Իրաֆիկ նութերի ցանկ

Գրքի №	Ձեռագրի ելը ուր պետք է նկար գրվի	Նկարի անունը	Նկարի բնույթը, պատրաստի, որիցի նախ, ետքից, առգեր գերք	Մշակման մասին ցուցմունք	Ծանոթություն

Յեթե առգեր գիրք է ներկայացվում, ապա այս սույնյակում պիտի նշել գրքի անունը, եջը և նկարի №-ը։

8. Ձեռագիրը

1. Հեղինակը պետք է պահպանի պայմանագրում նշված ծավալը՝ մամուլը 40,000 տպանիշ հաղված, ներառյալ նկարներն ու լարարատոր մշակումը։

2. Ձեռագիրը պետք է ներկայացվի մաքուր տպագրության համար պատրաստ վիճակում. հետագա անհրաժեշտ փոփոխությունները հեղինակի հաշվին են կատարվելու։

3. Գրվածքը պետք է ներկայացնել 2- որինակից։ մեքենատիպ, համարակալված և վերատուգված, հաստ թղթի վրա, համաչափ մի եջի վրա։

4. Շարադրությունը պետք է լինի պարզ և անխալ գրական լեղվով, թվանշաններն ստուգված, տառերի՝ մեծությունը կանխավ նշված։

5. Ձափերը պետք է դնել մետրիկականները։

6. Ամբողջ հրատարակության մեջ պետք է՝ ա) առաջադրությունները բաժանել գլուխների, գլուխները հատվածների և պարբերությունների և համարակալել. բ) վերնագրերը (գլուխների և այլն) պետք է ընդգծել 2- անգամ, կանոններն ու սահմանումները 1 անգամ, ֆորմուլները, տառաիիշները պետք է ալիքաձև ընդգծել, իսկ նոր տերմինները՝ հատող գծերով, քիմիական ֆորմուլները պետք չեն ընդգծել. գ) առանձնացվում և գծերի մեջ են առնվում այն կանոններն ու ֆորմուլները, վոր բերանացի պիտի անել։

7. Վերնագրումները պետք է համարակալված լինեն։

9. Մրբագրություն

Ձեռագիրը հեղինակի կողմից հանձնելու և խմբագրական մեթոդական մշակումից հետո տրվում է տպագրության։ Տպված թերթերը տրվում են հեղինակին. ապա տվյալ կուրսի պատասխանաու խմբագրին։

1. Խմբագրության համար հեղինակին տրվում է տպագրական թերթին մի որ ժամանակամիջոց (ստանալու վարկյանից հաղված)։

2. Հեղինակը ուղղում է բոլոր վրեպակները. ձեռագրի համեմատությամբ շատ աննշան փոփոխություններ միայն կարելի չեն անել, վորից հետո, այլևս վոշ մի փոփոխություն մտցնել չի կարելի։

3. Առաջադրություն լույս տեսնելուց հետո մի որինակ ու

դարկվում է հեղինակին՝ տպագրական մնացած սխալները գտնելու և ուղղելու համար:

Առաջադրույուններ մեակելու կարգը.— Ամեն մի առաջադրութուն պետք է մշակել այն կարգով, ինչ կարգով վոր նա կազմվել է, այսինքն նախ ընթերցել բովանդակութունը, ապա նյութը, հետո համապատասխան ձեռնարկները, աղբյուրները և այլն: Մյզ բոլորը կատարելուց հետո հեռակալողը պետք է ինքը իր համար պատասխանի «ինքնաստուգման հարցերին»։ Եւ վերջինի նաև, յեթե այդ հարցերի պատասխանները գրավոր ձևով պահվին հեռակալողի մոտ: Յեւ վերջապես հեռակալողը պիտի մշակի և ուղարկի Բյուրոյին գրավոր հարցերի պատասխանները, յեթե այդ վորոշակի կերպով շեղոված է առաջադրութւան վերջում: Վոչ պարտադիր գրականութւան դեկը պարտադիր չէ: Նա անհրաժեշտ է հեռակալողին իր առարկայի մեջ ավելի խորանալու համար: Ուստի և նման գրականութւունը ցանկացողները ընթերցում են վորպես նյութ այդ բլրից հետո, իրենց ազատ ժամերում:

Ամեն մի առաջադրութուն հաշված է միջին չափով 6-ժամյա ընթացքում մշակելու համար, դրա մեջ հաշվելով նաև գրավոր հարցերի պատասխանները: Հեռակալողը մի քանի առարկաների առաջադրութւունները ստանալուց հետո կարող է նրանք մշակել այնպես, ինչպես վոր ինքը համար կը համարի: Նա կարող է մի առարկայի վերաբերյալ բոլոր առաջադրութւունները մշակել սկսբից, միանգամից, հետո անցնել մյուս առարկաներին և այլն, կամ միշտ աշխատել մի քանի առարկայի վրա: Ամբողջ առարկան միանգամից մշակելը շատ սակավ դեպքում կարող է հաջողվել, վրովհետև Բյուրոն այս կամ այն առարկայի վերաբերյալ ամբողջ առաջադրութւունները հնարավորութւուն ունի միայն ուղարկելու հաղվագչուս դեպքում:

4. Իրավոր աշխատանքները.— Իրավոր աշխատանքները կարելի չէ ուղարկել բյուրոյին ամեն ժամանակ, ամեն մի առարկայի կամ առաջադրութւան համար առանձին, կամ մի քանի առարկաների և առաջադրութւունների համար միաժամանակ, պահելով սակայն, այն հաշիվը, վոր մի առաջադրութւան մշակումը (ամեն մի առանձին առարկայի վերաբերմամբ) 3 օրից ավելի չտեվի, յեթե հեռակալողը մտադիր է դասընթացը անցնել նորմաժամկետում. հաճենայն դեպս այս 3 օրվա ժամկետը հեռակալողի համար պարտադիր չէ, վորովհետև ամեն մի հեռակալող կարող աշխատել իր տեմպով:

Իրավոր աշխատանքները պետք է գրվին ամեն մի առաջադրութւան համար առանձին $\frac{1}{3}$ թերթ սովորական թղթի վրա: Այս ամեն մի առանձին առաջադրութւան վերաբերյալ մշակված աշխատանքի վերևում պետք է ամենից առաջ գրել հեռակալողի աղգանուն, անուն և հայրանուն (1-ին տող), հեռակալողի անձնական գործի №-ը, (2-րդ տող) ֆակուլտետի անունը և կուրսը (3-րդ տող), հասցեն (4-րդ տող), և վերջապես առարկայի անունը և առաջադրութւան №-ը (5-րդ տող)— սրանից հետո պետք է գրել գրավոր հարցերի պատասխանը, վորքան հնարավոր է սեղմ, չկրկնելով տրված հարցերը, այլ պատասխաններին տալով այն համարները, վորոնցով համարակալված են նրանք: Թեթեբի կողքերից պետք է թողնել փոքրիկ լուսանցքներ: Ամբողջ աշխատանքի վերջում նույնպես պետք է ազատ տեղ թողնել, վորպեսզի այդ ազատ տեղում գրվի աշխատանքի գնահատակա վորակազի այդ ազատ տեղում գրվի աշխատանքի գնահատակա նը: Ամբողջ աշխատանքը, վորքան հնարավոր է պետք է գրել հեպարդ և սև թանաքով: Առանձնապես պարզ պետք է գրել հեռակալողների աղգանունը և անունը և կատարած գրավոր աշխատանքները առաջուց իբրև սեպարութուն են մշակվել, այդ դեպքում անհրաժեշտ է ուղարկել բյուրոյին նաև սեպարութւունը, վորպեսզի բյուրոյի կոնսուլտանտներին (ինստիտուտի պրոֆեսորներին) ավելի պարզ կերպով հայտնի լինեն այն դժվարութւունները, վորոնց հանդիպել է այս կամ այն հեռակալողը իր աշխատանքը մշակելիս, և վորպեսզի այսպիսով հնարավոր լինի իրենց աշխատանքների վերաբերյալ տալ ավելի մանրազննի իրենց աշխատանքները կիսատ է կատարվել, այդպիսին պիտի լրացրավոր աշխատանքը կիսատ է կատարվել, այդպիսին պիտի լրացրվում: Բոլոր գրավոր աշխատանքները պետք է անպայման պահվեն, ազագույնում անցածը կրկնելու հնարավորութւուն ունենալու, դանապան տեղեկութւուններ ստանալու, ըստ պահանջի կըրլու, անգամ բյուրոյին ներկայացնելու համար և այլն: (Հաշվեկենսական գրքերի համար վեճ առաջանալու դեպքում, հետո ցուցահանդեսների համար վեճ առաջանալու դեպքում, հեռակալողի առաջադրութւունը պարզելու համար և այլն): Վերջապես անհրաժեշտ է, վոր գրավոր աշխատանքները հեռակալողը ունենա իր մոտ այս կամ այն առարկայից քննութւուններ տալու ժամանակ:

Առաջադրույունների գնահատումը.— Շատ ցանկալի չէ, վոր հեռակալողները դատախոսների կազմած ամեն մի առաջադրու-

Թշտն վերաբերյալ ուղարկին իրենց գնահատականները՝ գրված մի քառորդ թերթի վրա և նրանց մեջ հաղորդեն իրենց կարծիքը առաջադրութչան կառուցվածքի և բովանդակութչան մասին, նշելով միաժամանակ, թե վորքան զժվար կամ հեշտ են չուրացրել այդ պռաջադրութչունը, ինչ փոփոխութչուններ և ինչ կուզեկին նրանք, վոր մտցնեյին այդ առարկաների հաջորդ առաջադրութչունների մեջ և այլն: Բյուրոն հաշվի առնելով նման գնահատականները, իր հետագեա առաջադրութչունների հրատարակումը ավելի կհարմարեցնի իր ուսանողների պահանջներին:

6. Ասխատանքի ինքնահաշվառումը.— Մշակված ամբողջ նյութերը լավ կերպով չուրացնելու և իր աշխատանքի ինքնահաշվառումը կատարելու համար, բոլոր հեռակայողներին հանձնարարվում է կազմել իրենց համար, իրենց մշակած բոլոր առաջադրութչունների համառոտ կոնսպեկտը, (ամեն մի առարկայի համար առանձին տետրում) և գրել այդ կոնսպեկտում այն բոլոր անպարզութչուններն ու զժվարութչունները, վորոնք առաջացել են նյութերը մշակելու ժամանակ և պետք է պարզարանվին հետագայում: Բացի գրանից, ոգտակար կլինեն նաև ունենալ աշխատանքի որագիր և որը-որին գրել նրա մեջ աշխատանքի վրա գործադրած ժամերի թիվը և այսպիսով հաշվի առնել, թե վորքան գյուրին կերպով և կարողանում հեռակայողը կատարել իր աշխատանքների պլանավորումը:

Հեռակայողների գրագրությունները բյուրոյի հետ.— Բյուրոյին ուղարկվելիք գրավոր աշխատանքների և գնահատականների մեջ (անպայման ամեն մի առարկայի առաջադրութչան համար առանձին թերթի վրա) վոչ մի զեպքում չպիտի գրել այնպիսի հարցեր, վորոնք կապ չունեն այդ առաջադրութչան հետ, որինակ՝ դրքեր պատվիրելու, դրամական հաշիվների և այլ հարցեր. նման հարցերը կմնան առանց պատասխանի: Սրանից խուսափելու համար պետք է առաջադրութչուններին չվերաբերող բոլոր հարցերը գրել և ուղարկել բյուրոյին առանձին թերթով, (ի հարկե գրավոր աշխատանքների հետ միասին մի ծրարով): Ընդհանրապես, չեթե հեռակայողը ուզում է բյուրոյին մի քանի գնահատան բնույթի հարցեր առաջադրել, այդ զեպքում ամենից հարմար է, վոր նրանից ամեն մեկը գրի առանձին թերթի վրա (թեկուզ և 1/16-րդական թերթի վրա) որինակ՝ գրամական հարցերին վերաբերվող խնդիրները գատի առաջադրութչունների և գնահատականների հարցերից և այդպես ուղարկի: Այս պայմանները պահպանելու

զեպքում, բյուրոն հեռակայողներին բոլոր հարցումներին ավելի արագ կերպով կպատասխանի:

Ինքնասուզման վերաբերվող հարցերի պատասխանները հարկավոր չի բյուրոյին ուղարկել, այլ պետք է հաղորդել միայն այն զժվարութչունները, վորոնք առաջ են գալիս այս կամ այն հարցերը մշակելու ժամանակ: Նման հաղորդագրութչունները պետք է ուղարկել բյուրոյին գրավոր աշխատանքների հետ միասին:

Բյուրոյի կոնսուլտանտներին (առաջադրութչունների հեղինակներին) և գրախոսներին (ոեցնեղեա) հեռակա դասընթացների ընթացքին վերաբերվող հարցեր կարելի է տալ միայն արվելի առարկայի սահմաններում: Բյուրոյի կոնսուլտանտներին և գրախոսներին կարելի է տալ նաև այնպիսի հարցեր, վորոնք թեև կապ չունեն հեռակայողների աշխատանքների հետ, բայց բղխում են նրանց մանկավարժական գործնական աշխատանքներից:

8. Թղթակցություններ ուղարկելու արտոնությունները.— Հեռակա ուսման բյուրոյին հասցեյագրվող բոլոր թղթակցութչունները ուղարկվում են բյուրոյին հեռակայողների հաշիվին, բայց արտոնյալ գներով: Դրա համար անհրաժեշտ է ծրարի վրա գրել բյուրոյի անունը և գրութչուններն ուղարկել վորպես հասարակ բյուրոյի անունը և գրութչուններն ուղարկել վորպես (իսթեթով): Մինչև 50 գրամ ծանրութչուն ունեցող ծրարների համար փոստային չե 50 գրամ ծանրութչուն վերցնում է 5 կոպեկ. 50 գրամից ավելի ամեն մի բաժանմունք վերցնում է 5 կոպեկ. 50 գրամից ավելի ծանր ծրարի հետևյալ ամեն մի 50 գրամի համար լրացուցիչ 2 կոպ. (չիմք փոստհեռոգիկոմատի 1927 թ. դեկտեմբերի 12-ի № 37-433 շրջաբերական, հրապարակված «Բյուրոյին» և № 34-1927 թ.): Այդ արտոնությունները ուժի մեջ են նաև Հայաստանում: Հեռակայողները փոստհեռագրական բաժանմունքներից կատեգորիկ կերպով պիտի պահանջեն, վոր նրանք կատարեն այդ արտոնությունները: Մերժելու զեպքում պետք է անմիջապես հաղորդել բյուրոյին փոստհեռոգիկոմատ թողոքելու համար: Հեռակայողներին ուղարկվելիք բոլոր առաջադրութչունները, նյութերը, գրախոսականները և այլն, ուղարկվում են նրանց՝ բյուրոյի հաշիվով:

9. Հեռակայողի հետագա ասխատանքները.— Առարկաների վերաբերյալ ստացած առաջադրութչունները հեռակայողը մշակում է ըստ հաջորդականութչան, նախ առաջինները և ապա հաջորդ-

ները: Առաջադրութիւնները մշակելուց հետո հեռակայովը կազմում և պահանջված գրավոր աշխատանքների պատասխանները և մաքուր գրված ձեռով ուղարկում Եւրոպային, վորտեղ նրանք քննվում ստուգվում և համապատասխան գնահատականի հետ միասին վերադարձվում են հեռակայողին: Այդ գնահատականը կամ գրախոսականը անհրաժեշտ և ուղարկութեամբ կարգալ, իսկ յիժի գնահատականի մեջ ցույց են արված կատարված աշխատանքների մասին ելական սխալներ, այդ դեպքում անհրաժեշտ է, նորից վերադառնալ այդ աշխատանքին և նորից ուսումնասիրել համապատասխան առաջադրութեան նյութերը, կատարված սխալները լրիվ կերպով հասկանալ, ուղղել և հետո միայն անցնել նոր առաջադրութիւններին մշակման:

Յերկրորդ անգամ մշակված աշխատանքները կարելի չէ ուղարկել Եւրոպային միայն այն դեպքում, յերբ մշակված առաջին աշխատանքի գրախոսականի մեջ ուղղակի մատնանշված և այդ մասին:

Հ Բ Ա Հ Ա Ն Գ

ՂԵԿԱՎԱՐ ԳՐԱՆՈՍՆԵՐԻ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. Գրախոսի պատշականութիւնները հեռուսի նկատմամբ

1. Նպատակ հեռուսի ուսումնական գործողութեան ճիշտ կազմակերպմանը՝ տալով մեթոդական ցուցմունքներ, թե ինչպես պետք է ձեռնարկ մշակել, ինչպե՞տ կատարել ստուգողական աշխատանքները և այլն:

2. Նպատակ ունակութիւններին ամբապնդմանը, հեռուսին ուղարկելով չյուրացրածի մասին լրացուցիչ բացատրութիւններ, խնդիրներ և վարժութիւններ, հիմնվելով այն պատճառների վերլուծութեան վրա, թե ինչու հեռուսը մշակումը բավարար չի կատարել:

3. Խթանել հեռուսի հետաքրքրութեանը դեպի ուսումը՝ խրախուսելով նրան անհաջողութեան գիպում և ցույց տալով դժվարութիւններն արագ հաղթահարելու ուղիները:

4. Նպատակ, վոր հեռուսն իր ձեռք բերած տեսական իմացութիւնները գործադրի արտադրութեան մեջ:

5. Հրահրել հեռուսի նախաձեռնութիւնն ու ինքնագործունեութիւնը՝ իր համար անհրաժեշտ գրականութիւնը ընտրելու:

6. Նախադրուշացնել հեռուսին, վոր չանտեսի հանրակրթա-

կան և ընդհանուր տեխնիկական կրթութեան անհրաժեշտութիւնը, նյութի լավ չուրացումը և այլն:

ԱՇԽԱՏԱՆԻ ՍՄՈՂՈՒՄԸ ԵՎ ՈՒՂՈՒՄԸ

1. Ղեկավարն ստուգելիս պետք է ունենա՝ ա) հեռուսի բոլոր անկեղծային տվյալները, բ) նախկին աշխատանքների բնութագրման հաշվառքը, գ) նրա ուսումնական հարցերի հաշվառքը, դ) նրա աշխատանքի բնույթը արտադրութեան մեջ և տեսական նյութի գործադրումը այդ աշխատանքի մեջ:

2. Ղեկավարը նախ պետք է կանխով նյութն սպառիչ ձևով որ մշակի՝ այն տիրապետելու համար:

3. Ուղղելիս հեռուսի ուղարկութիւնը պիտի սկսուի ճիշտ լուծման վրա՝ ըստ հնարավորին վոչ թե պատրաստի պատասխանի, այլ գլխի գցող հարցերի ոգնութեամբ:

4. Բացատրութիւնն ու ճիշտ լուծումը պետք է տալ լուսանցքում:

5. Սխալները պետք է ուղղել առանց ընդգծումների, իսկ կարևոր և ընդարձակ բացատրութիւնները պետք է տալ գրախոսութեան մեջ:

6. Ուղղումները պետք է գրել պարզ և դյուրընթեռնելի:

7. Գրախոսը պետք է նշի, թե հեռուսն ինչն է չուրացրել՝ ինչը՝ վոչ, վորպէսզի համապատասխան բացատրութիւններ տա:

8. Պետք է միշտ հետևել աշխատանքների արտաքին ձևին (գրութիւնը, առաջադրութեան մասերի դասավորութիւնը, գծագրութիւնների կանոնավորութեանը և այլն) և համապատասխան ցուցմունքներ ու նմուշներ տալ:

9. Ստուգողական աշխատանքները կարիք չկա ուղղելու, այլ բավական է ընդգծումներ անել նյութի յուրացման աստիճանը տեսնելու համար:

10. Պահանջի հարցերի ճիշտ և պարզ պատասխան, տալ այդպիսի պատասխանների նմուշներ:

11. Յերբ նյութը լավ յուրացված չէ, ալխատանքը պետք է կրկնել, միայն թե նոր նյութի վրա: Իսկ յերբ այդ հաճախ է կրկնվում, պետք է 2-3 գլխի քցող հարցեր տալ և հեռուսից պահանջել, վոր դրանց պատասխանի:

12. Բացատրելիս պետք է որինակները վերցնել հեռուսի արտադրական աշխատանքից կամ հասարակական — քաղաքական կյանքից:

ԳՐԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ

1. Գրախոսութիւնը պիտի դիտել վորպես զբաւոր խորհուրդ և պնդատութիւն:

2. Գրախոսութիւնը կազմելիս պետք է ի նկատի ունենալ, թե հետուք քանի՞ առաջադրութիւն է կատարել և ինչքան է յուրացրել:

3. Մանրամասնորեն պետք է լուսարանել բովանդակութեան և արտաքին ձևի թերութիւնները, մանավանդ առաջին առաջադրութիւնները ժամանակ, տալով սպառող ցուցմունքներ, թե ինչպես պետք է կատարել առաջադրութիւնները և նյութը յուրացնել:

4. Գրախոսութեան բովանդակութիւնը պետք է ի նկատի ունենա առաջադրութեան նպատակը և ընդհանրացնի նյութի մշակման արդիւնքները:

5. Գրախոսութեան բնուիթը կախված պիտի լինի առաջադրութեան տիպից, այսպես՝ որինակ հերթական աշխատանքի գրախոսութիւնը պետք է տա գլխավորապես բացատրութիւններ չուրացրած նյութի մասին, մինչդեռ ստուգողական աշխատանքների ժամանակ պետք է դնահատել ձեռք բերած իմացութիւնները և ցույց տալ, թե ինչպես պիտի շարունակել աշխատել, իսկ ամբողջ դասընթացն ամփոփող առաջադրութեան գրախոսականում պետք է հաշվի առնել ամբողջ անցածի նվաճումը թերութիւնները, ցույց տալ, թե ինչպես պետք է շարունակել աշխատանքները և գործադրել արտադրութեան մեջ:

6. Սխալները պետք է կանխել՝ մշակելիք նյութն առաջուց նայելու կամ վոչ հեռակա կոնսուլտացիայի միջոցով:

7. Զպիտի հենվել միայն դասադրքի վրա, այլ պետք է ալ նոր բացատրութիւններ, վորովհետև հաճախ նյութը չհասկանալու հանցանքը դասադրքինն է:

8. Պետք է հետևել, վոր հետուք չկուտակի աշխատանքները իր մոտ, այլ պարբերաբար ուղարկի:

9. Հասակավոր հետուին պետք է դիտել վորպես հավասար ընկերի և թղթակցելիս տակտ պահպանել:

10. Բացատրութիւնները պետք է լինեն կարճ, պարզ և վորոշ:

2. Ղեկավար—գրախոսի պարտականութիւնները հեռակա դպրոցական հիմնարկի նկատմամբ.

- 1. Աշխատանքների ուղղումը 3-րդից ավելի չպիտի տեղի:
- 2. Հետուի ուսումնական թերթիկում պիտի նշել նրա առա-

ջադիմութիւնն ու աշխատանքների անհատական հատկութիւնները:

3. Պարբերաբար պիտի հաշիվ տալ կատարած աշխատանքների մասին, ուսումնական մասին՝ զբաւոր, Մանկխորհրդին՝ բանավոր:

4. Ակտիվ մասնակցութիւն դասադրքերի ուղղման և հեռ. ուս. հիմնարկի ամբողջ մեթոդական աշխատանքներին:

Ուսմանի պատասխանատու ղեկավարութիւնը.

1. Ուսմանը ղեկավարների աշխատանքը ղեկավարելիս պետք է լաչն ծավալի սոցմբցումն ու հարվածայնութիւնը՝ ինչպես ղեկավարների, այնպես և ուսանողների շրջանում:

2. Պիտի ստուգի գրախոսի աշխատանքները:

3. Յուրաքանչյուր ղեկավարին ամբողջ ուսանողների վորոշ խմբակ:

4. Հետևի նորմալ բեռնավորման՝ ի նկատի ունենալով, վոր գրախոսն ամեն մի աշխատանք ուղղելուն հատկացում է մոտ 20 րոպե:

5. Ղեկավարի հետ միասին հետևի հետ մնացած հետուների հետևողացնելուն և միջոցներ ձեռք առնի:

6. Առարկայական հանձնաժողովների միջոցով աշխատի առանձին ղեկավարների փորձի փոխանակութիւն կազմակերպել:

7. Հիմնվելով հետուների աշխատանքների վրա՝ պետք է կազմել լրացուցիչ մեթոդական նամակներ և դասադրքերի հետ միասին ուղարկել հետուներին ալ դասադրքերի անհաշու մասերը փոխարինելու կամ լրացնելու համար:

8. Ղեկավարների հետ միասին աշխատի բացատրութիւնների, աշխատանքներն ուղղելու և ալ ուսումնական—մեթոդական աշխատանքների ստանդարտ ձեվեր մշակել:

9. Նպատակահարմար և դասադրքին թերթիկներ կցել՝ հետուի կարծիքն ստանալու համար գրքի մասին:

10. Պարբերաբար խմանա ուսանողի կարծիքը ղեկավարի մասին:

11. Պիտի ուսումնասիրի հետուների աուդիտորիան և նրանց հետ կապ պահպանելու ձեվերը:

ՀՆԱԿԵՏԵՐԻ ԿՈՆՍՈՒՆՏԱՅԻՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

1. Կոնստանդնուպոլսի դերը հետուսին ղեկավարելու գործում.

Հետակա ղեկավարման սխեմանը պահանջում է, վոր այն լրացվի անմիջական բանավոր սպասարկումը հետուսի աշխատանքի վայրում: Միայն այս դեպքում լիակատար յերաշխիք կա՝ կանխավ դրուշացնել հետուսին և նրա սխալներն ուղղել՝ թույլ չտալով, վոր նա սխալ յուրացնի և ալդրիսով ուսման գործը դժվարանա: Ձեռնարկութուններին կից հենակետեր կազմակերպելը լայն հնարավորություն կտա բանավոր ամեն տեսակի աջակցություն ցույց տալու հետուսին: Կոնստանդնուպոլսի աջակցության այդ ձեռքերից կարելիորագուցանն է, վորի միջոցով պարացվում է տեսական դժվար հարցերի յուրացումը և տեսական գիտելիքների դարձադրումն արտադրական աշխատանքներում: Այդպիսով կոնստանդնուպոլսի բանավոր ղեկավարությունը սերտ կապված է առաջադրության տեսական և գործնական (արտադրական ուսուցում) մշակման հետակա ղեկավարման հետ իբրև նրա բնական լրացում: Այս լրացուցիչ, սժանդակ դերով էլ վորոշվում է կոնստանդնուպոլսի անելիքը՝ սպնել մշակման դժվարությունները հաղթահարելու և ծրագրի պատասխանատու մասերը յուրացնելու: Իսկ առաջադրությունն ստուգումն ու գնահատությունը, աշխատանքների կատարման հսկողությունն ու հետուսի առաջընթացի ընթացակարգումը մնում է հետակա ղեկավարությանը:

2. Կոնստանդնուպոլսի նորմալ կազմակերպման պայմաններ.

1. Կոնստանդնուպոլսի կազմակերպվում է այն արտադրության կից, վորտեղ բավարար թվով հետուսներ կան: Իսկ այն ձեռնարկութուններում, վորտեղ հետուսների թիվ լինելու, ղեկավարի բացակայության կամ մի այլ պատճառով՝ դժվար է կոնստանդնուպոլսի սխեմամասիկ որպահանջություն կազմակերպել, անհրաժեշտ է կապվել մոտակա հենակետի հետ և պարտադրել նրա կոնստանդնուպոլսին, վոր պարբերաբար կամ կարիք յեղած դեպքում այցելեն այդ հենակետին ամբողջով հետուսներին (այսպես կոչված՝ շարժական կոնստանդնուպոլս): Յեթե այդ էլ հնարա-

վոր չէ, հետուսներին պետք է ամբողջով մոտակա շարժական հիմնարկին:

2. Կոնստանդնուպոլսի կազմված պիտի լինի մի կողմից այն աբտադրության հետ, վորտեղ աշխատում է հետուսը, մյուս կողմից այն գործարարի հետ, վորի հետակա ուսանողն է հետուսը, մերպեսպի իր կոնստանդնուպոլսի աշխատանքները լավ գնել կարողանա:

3. Հետուսներին կոնստանդնուպոլսի լրել սպասարկելու համար պետք է հենակետը հաշվառելի վերցնել ավելի ձեռնարկության բոլոր հետուսներին: Կոնստանդնուպոլսի պետք է ապահովված լինի հարմարություններով, ինչպես՝ շինք ուսումնական և գրենակետն պլանայքներ և այլն: Սարքավորման որինակելի պլանն դրադրվում է համապատասխան հետ. դպր. հիմնարկը:

4. Կոնստանդնուպոլսի պլանի տեղի ունենա ճիշտ նախորդված սրբերին և ժամերին: Կոնստանդնուպոլսի հերթապահության ժամանակի մասին պետք է հետուսին առաջուց տեղեկացնել:

5. Կոնստանդնուպոլսի սկսելուց առաջ պետք է հետուսներին ժողով հրավիրել, բացատրել նրանց կոնստանդնուպոլսի ինչպիսիքներն ու մեթոդները և հետուսների այլազանությունը: Ժողովին, պարտադրանքի նպատակով, հրավիրվում են նաև վոչ-հետուս բանավորները:

6. Հերթերից խուսափելու համար կոնստանդնուպոլսի նշանակում է այն ժամերը, թե յերբ ուսանողը պետք է նրա մոտ գա: ը) նույն հարցերն ունեցող մենուսներին ընդհանուր կոնստանդնուպոլսի տալիս: գ) սպասողներին գրագրունք է տալիս, մինչև նրան հերթը հասնի և այլն:

7. Կոնստանդնուպոլսի հիմնական հարցերին, ժամանակ տնտեսելու համար, տալիս է կարճ և պարզ պատասխան: Ընդհանուր և բարդ հարցերը փոխադրում է խմբակային կոնստանդնուպոլսին:

8. Յեթե հարակից առարկաներից մի քանի կոնստանդնուպոլսի կա, ապա ամեն մի կոնստանդնուպոլսի կապվում է վորոշ հետուսների հետ և միայն բացառիկ դեպքերում է մյուսներին էլ ընդունում:

9. Պետք է աշխատել հետուսներին հարցերին վորեք կերպ (կարճ բացատրությունն առաջով, ուրիշ կոնստանդնուպոլսի մոտ ուղարկելով և այլն) բավարարել, ինչքան էլ կոնստանդնուպոլսի վորովի լինի. միայն ծայրահեղ դեպքերում կարելի է հետաձգել հաջորդ կոնստանդնուպոլսին:

10. Կոնստանդնուպոլսի միշտ հետը պիտի ունենա անհրաժեշտ

4. Կոնսուլացիայի ժամանակ պետք է՝ ա) բաղադրել շոշափելի որինակներով, փորձով և այլն. բ) արտահայտել պարզ, էֆեյզ գյուղերուն և սեղմ՝ չնապաղվելով չեղկորդական խոշորներին վերլուծման մեջ:

5. Ըստ հնարավորին՝ պետք է ուսանողի մեջ վերաբառնել անցածը և կապել նորի հետ: Իրենց առաջադրութիւնը կառարած, մանավանդ թույլ ուսանողներին կարելի չի մասնակից առնել նաև ուրիշ խմբակի կոնսուլացիային:

6. Կոնսուլատանտը, հետուսին ավելի մտորկից ճանաչելու համար, յերբեմն-չերբեմն պետք է նայի ուսանողի գրախոսի կողմից ուղղված աշխատանքները և գրախոսի զիտողութիւնները:

5. Կոնսուլացիայի հաշվառւիւր.

1. Կոնսուլացիայի հաշիւութիւնը հաճախ կախված է լավ գրված հաշիւառից: Առանձնապես պետք է հաշվառել այն հարցերի բնույթն ու բովանդակութիւնը, վորոնց համար կոնսուլացիա չի արվում, կոնսուլացիաների հաճախակիութիւնը յուրաքանչյուր ուսանողի և խմբակի համար: Կոնսուլացիայի հաշիւառքի տվյալները պետք է համադրել գրախոսութեան ավելանքի հետ և հետուսի առաջադիմութիւնը գնահատելիս ի նկատի առնենալ:

2. Կոնսուլացիան և հետ. դպր. հիմնարկի միջև պիտի ունենա հաշիւառքի արդունքների փոխանակութիւն:

3. Հաշիւառքի միաձեւութեան համար պետք է ոգտվել կոնսուլացիաների միասնական հաշիւառքի թերթիկով:

ԿՈՆՍՈՒԼՏԱՆՏԻՅ ԻՆՉ ԻՆԹՈՒԿԱԿԱՆ ՊԱՀԱՆՁՆԵՐ ՊԵՏՔ Ե ԱՆԵԼ

1. Կոնսուլատանտը կամ գրախոսը պիտի ըստ ամենայնի լավ կադմակերպեն հետուսի ուսման գործը՝ նրան այնպես ոգնելով, վոր քիչ էներգիայով շատ արդունք ստացվի:

2. Ինպի հետուսը պիտի առնենալ ուշադիր անհատական մտակցութ. պետք է ուշադրութեամբ հետեւիլ հետուսի հարցերին և ուսումնասիրել նրա պահանջները:

3. Կոնսուլատանտը պետք է հետուսին տա սովորելու աշխատանքի տեխնիկայի յեղանակները. ուստի նա պետք է աշխատանքի գիտական կադմակերպման հարցերում լավ գիտակ լինի և գործադրի հետակա ուսուցման գործում:

4. Կոնսուլացիան անցկացնելիս կոնսուլատանտը պետք է սովորողներին առաջնորդի դեպի խնդրի ինքնուրույն լուծումը, ուստի նա պիտի դիմի հարց ու պատասխանի մեթոդին:

5. Կոնսուլատանտը, գրախոսից ավելի լավ իմանալով սովորողի արդարական աշխատանքը, պետք է վոչ միայն ոգնի, վոր հետուսն իր. գիտելիքներն գործադրի արդարութեան մեջ, այլ նաև ստուգի այդ գործադրումը: Կոնսուլատանտի ուսուցողական-մտնկավարժական և արտադրական-մտնկավարժական աշխատանքը պետք է միասնական լինի, ուստի նա արտադրական և գիտողական ուսուցման ամեն տեսակի ձեւերի ոգնութեան պիտի դիմի:

6. Կոնսուլատանտի զերը չի սահմանափակվում տվյալ առարկայի և նրա մշակման տեխնիկայի շրջանով: նա պետք է կարենա ուսանողին ուղիներ և միջոցներ ցույց տալ նաև ուրիշ սուպարիզում գիտելիքներ ձեռք բերելու, նրան քաջալերել, վոր անհաջողութեան զեպքում չուսահատվի, դժվար տոաջադրութիւնների լուծմանն ոգնի և այլն:

7. Կոնսուլատանտը, վոր ավելի մտորկից է գիտում ուսանողի աշխատանքի պրոցեսը, պետք է ժամանակին իմաց տա հետակա դպրոցական հիմնարկին, թե ինչ դժվարութիւններ է նկատել ուսանողների աշխատանքների ընթացքում, ցույց տա դասազըրքերի, ձեռնարկների, գրախոսութիւնների թերութիւնները, կադմակերպչական խոչնդոտները, հայտնելով իր կարծիքը, թե ինչ միջոցներով կարելի չի այն վերացնել և այլն:

8. ԿՈՆՍՈՒԼՏԱՆՏԻ ԿԱՊՐ. ՀԵՌԱԿԱ. ԳՊՐ. ՀԻՄՆԱՐԿԻ ՀԵՏ

1. Հետակա ուսուցման սխտեմում կոնսուլացիան հանգես է գալիս, վորպես մանկավարժական ղեկավարման ողակներից մեկը: Կոնսուլատանտի հիմնական գերն է ոգնել, վոր հետուսը մշակելի ուսուցման նյութը, ուստի նա պետք է լավ տեղյակ լինի, թե հետակա դպր. հիմնարկը ինչ աշխատանքներ է կատարում հետուսի համար և այդ հիմնարկին տեղեկացնի ուսանողի արդարութեան մեջ կատարած աշխատանքների մասին:

2. Այդ փոխադարձ կապը պահպանելու համար հետակա դպրոցական հիմնարկը կոնսուլատանտին պարբերաբար ուղարկում է աշխատանքների պլան, նոր հրատարակված գրքեր, հետուսի տեղափոխման հաշիւառքի վերաբերյալ տվյալներ:

կոնսուլտանտն ել իր կողմից կանոնավոր կերպով դպրոցին պիտի ուղարկէ կոնսուլտացիայի հաշվաւքի մասին տվյալներ, դրա վրա հիմնված՝ ուսանողի բնույթագրերը, դիտողութիւններ գրքերի, գրախոսութիւնները մասին և այլն (պարբերական հաշվետվութեան ձևով):

3. Հնա դպր. հիմնարկը կազմակերպում և հետևանքի տվյալ խմբակի գրախոսների և կոնսուլտանտների կոնֆերանսներ և խորհրդակցութիւններ (մասնավորապես տարեկներին և տարեկերջին) հետևանքի բնույթագրերը կազմելու և դիտելիքները գնահատելու համար:

Ձե՛վ № 1

Որագիր (կոնսուլտանտի, լաբորատ. և արդարակ. պարագպ. ղեկավարի)

Անամբիվ. տարեթիվ	Հեռակայանի համարը	Տեխնիկական կամ բնագիտական առարկայի անունը	Ազգանուն անուն հայրանուն	Դասերի ՔՁ հարցերի բովանդակութիւնը	Գնահատութիւն և դիտողութիւններ

Ձե՛վ № 2

Հենակետի ուսանողի կարգ

Հեռակայանի №-ը	Կոնցենտրը	Ցիկլ. բաժին	Կուրս	Ընդունված է	Փուլը և ցիկլ	Այլընտրելի	Ազգանուն անուն հայրանուն	Հասցեն

Գիտողութիւն շարժման մասին

Քվական	Ի՞նչ աշխատանքից	Ի՞նչ աշխատանքի

1. Ծննդյան թվականը
2. Ազգութիւնը
3. Սոցիալական
4. Կրթութիւնը
 - ա) ընդհանուր,
 - բ) մասնագիտական
5. Գուսակցականութիւն
6. Արհմիութ. ստամ
7. Գործուղող ձեռնարկութիւնը
8. Կոչումն, արհեստը
9. Կոչման ստամը
10. Պաշտոնը
11. Այլ պաշտոնի ստամը

Ձե՛վ № 3
Բանավոր կոնսուլտացիա

Ամսաթիվ	Առարկան	Դասը	Կոնսուլտացիայի բովանդակութիւնը	Քվական	Առարկան	Դասը	Կոնսուլտանտի բովանդակութիւնը	Գնահատակ.	Քվականը	Առարկան	Դասը	Կոնս. բով.	Գնահատակ.

Ձե՛վ № 2

Լաբորատոր գործնական յե՛վ տեսգրական պարագպուց

Քվականը	Առարկան	Դասը	Աշխատանքի բովանդակութիւնը	Ղեկավարի գնահատակներ և դիտողութիւնը	Քվականը	Առարկան	Դասը	Ղեկավարի գնահատակներ և ղեկավարութիւնը

Ձե՛վ № 4

Տեղեկանք

Հենակետի կոնսուլտացիայի մասին (ձեռնարկութիւն անունը)

(տարեթիվ ամսաթիվ)

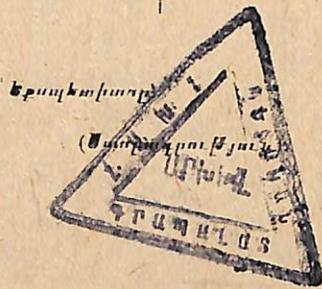
Հեռակայանի №-ը	Առարկան	Դասերի №-ը	Գնահատակ.	Հեռակայանի №-ը	Առարկան	Դասերի №-ը	Գնահատակ.	Հեռակայանի №-ը	Առարկան	Դասերի №-ը	Գնահատակ.

Ձ ե վ Ձ 10

Յ Ո Ւ Յ Ա Կ Ձ

Բաշխման առաջադրութիւնների ըստ Ձ

Առաջադրութիւնների վերնագիրները	Բ ա չ խ մ	
	Ուղարկված և դուրս արված	Բաշխված

50

11

30238